

სახალხო გაზეტი

სუკათეხიანი წამატიკა
გაზეთის № 1179
დაგასტეის № 208
კეირა, 4 მახი 1914 წ.

ზორეულ დელოფალი

არსბანისა

(თარგმანი გერმანული და ფრანგულით).
სატრფო არ არის იშვიათი რამე ასისება:
თუნდ შავგერბინი, თუნდა ჭერა, თუნდ ნათელსახე,
რომელთ ადვილად სურვილი სწევდება.

ამგვარი ტურფა სულ ადვილად მოიპოვება,
— მე კი დამწვარებარ იმ ზორეულ დელოფლისათვის
და ამ ჩემს სულს სამუდამოდ ის ეყვარება!

დღის სახელის ღირსი არ არის ის ერთგულება,
რაიც ადვილად საყვარელსა უახლოვდება
და მოკრძალებით მის წინაშე მუხლებზე სდგება,
ემორჩილება და ხელებზე ეამბორება...

— მე კი დამწვარებარ იმ ზორეულ დელოფლისათვის
და ამ ჩემს სულს სამუდამოდ ის ეყვარება!

და სიყვარული, როს არ აგებს სამიჯიეროს,
მზნეობას აძლევს, ჰსურს ამ გულსა მას ერთს უმღეროს,
მოუხედავად შრავალგვარის დაბრკოლებისა,
მიელს სიკოცხელში სიყვარული გქონდეს ერთისა
თუნდ არ იცნობდე, არცა გყავდეს იგი ნახული,
ეს მაღალ გულთა ლტოლვა არის და მისწრაფება...
— ო, მე დამწვარებარ ზორეულის დელოფლისათვის
და ამ ჩემს გულსა სამუდამოდ ის ეყვარება!

და სიყვარული, ჩვენთვის მხოლოდ ოდნავ ცნობილი
ეს ღვთაებრივი არის სურვილი!

მისთვის ძიებე მიანეჰო ბორციელება,
რომელს სიზმარში წარმოიდგენს ნახი ოცნება,
რადგან სიზმარი არის ცხოვრება
სხვაფერი კი ყველა ამაოა და მალე ჰქრება.
— ო, იმ ზორეულ ქვეყანაში ის ერთი მიყვარს
ის ზორეული დელოფალი კვლავ მიყვარება!
ა. შანშაშვილი.

კავიზიდან

(გერმანულით)

ახ, ნეტამც კი მე ტბა ვიყო, სარკესავით ნათელი,
და შენ კი მეზე სხიოსანი ჩემში სახის მნახველი!

ახ, ნეტამც კი წყარო ვიყო, წმინდა ცერებად ფრქვეული,
შენ ყვავილი თავდახრილი, ჩემს ნაპირზე რბეული!

ახ, ნეტამც კი მე რტკვიყო, რტო ფორჩენილის ვარდისა,
შენ თვით ვარდი შემაშკობი, გამჭკარელი დარდისა!

ა. შანშაშვილი.

ვენერა—თვითი მარმარილოს ქანდაკება.

რ ა ზ ი

I

ჯგუფობების პირველ დემონს
ანგელოზი შეუყვარდა.
სამწიფი ცეცხლის მეფეს
სამწიფი ცეცხლი სწავდა.
ჯგუფობებში ვეღარ ვასძლო,
მოშორდა და მიატოვა.
მაგრამ სულმა წამებულმა
მოსვენება ვერსად ჰპოვა.
დაჭრის ცაში უგზო-უკვლოდ,
ვანსომელ სივრცეს მტრავს;
მას დაეძებს, მასზე ფიქრობს,
იტანჯება, შფოთავს, ღელავს...
ერთხელ ციდან ანგელოზი
მიწისაკენ მოპვრინავდა,
მოციკროვნე, სხივისანი
კით მოწვევტრლ ვარსკვლავს ჰგავდა.
ირველი ტანზე მოპვრინოდა
ნათლის წმინდა სამოსელი,
სასოფლები ჯვარედინათ
დაეკრება გულზე ხელი.
მაშურა მისკენ ქაჯმა,
გზა ვადღურა, ვადღულობა,
ვენარისებულ სასტიკ თვალებს
ჯგუფარებს ცეცხლის გრძნობას.
უმზერს, უმზერს... და მას თითქმის
დავიწყდა ფიქრი ავი:
სახეს რისხვა ჩამოშორდა
და ჩაიღო ჩემად თავი...
სდგას დემონი მშვიდი, წყნარი...
თუწმინდეს ის თვადახრილი,
ბითქოს იმის ვამხდარ სახეს
გადაჰყრია ოქროს ხრილი.
არ იმჩრევა, ხმას არ იღებს,
თვალებიდან ცრემლი სცევა...
სული დატბა, დაუმშვიდება...
გული, ბითქოს, აღარ სტკივია...
და დემონი იყო იმ დროს
ისე ნაზი, ისე კარგი,
რომ ანგელოზს ეგონა თუ
წინ უღვია აშხანავი...
უმზერს დემონს ანგელოზი,
წასვლის თითქოს არ აპირებს.
ბოლოს ტბილად შევიკობას:
„რა გაწუხებს? რა გატრბებს?“
— „არაფერი... არაფერი...“
და თვალები შეანათა:
— „მეც არ ვიცი რა მატრბებს...
არ ვიცი რა დამეძრათ...“
ჯერ ნუ წახვალ... იდეტ აგრ...
რა როგ ბრწყინავს სახე შენი...
შენ ცის წილს ისე აჰყობ...
შენ ცის წილს ისე ჰჰვეინი...
და დემონიც იყო იმ დროს
ისე ნაზი, ისე კარგი,
რომ ანგელოზს ეგონა თუ
წინ უღვია აშხანავი...
დაიოქვა და ედებრებით
ეამშობრა თეთრი კალთაზე...
დემონს ცრემლი თვალთავან სდის...
ცრემლი დადის დემონს თავზე...
შნათობებმა გაიღიმეს
და გააბეს სხივთა ქსელი:
ლურჯ ფიფრონი ვაიშალა
ოქროს შუტის სარტყელი...
თავდახრილი ანგელოზი
წელის რბევით მიპვრინეს ზეგით

II

თავდახრილი ანგელოზი
წელის რბევით მიპვრინეს ზეგით

და სამოთხეს გაშუქებულს
მიახლოვდა ცრემლის ფრქვევით...

III

ყვავილებში ჩამალული
ილიმება ცოდვის შვილი;
მწერე ოხვრით ვალვიძებულს
დააძინებს ნანა ტბებლი.
ანგელოზი ფერმიხილვით
მოსვდომია გვერდით შვილსა,
მარაგოლიტის მსავსი ცრემლი
ჩამოსკვივის თავდახრილს...
ჰკიცნის, ჰკიცნის, ცრემლებით ჰმანს...
რა ჰქანს—შვილი უფვის დღესად;
მხოლოდ ერთი ის უქარებებს
ნალექსა და მწერე უკვდას.
გულში იტრავს, ეფერება,
რახს ეძახის მას სახელად
(ეს სახელი ანგელოზსა
გაეგონა საღვლე ძველად).
ერცელი არის სამოთხისა
მიღამო და არე-მარე;
ანგელოზმაჲ აიჩინა
ეს ღამაზი, მუღდრო მზარე.
აქ ეკოლა, აქ დამალა
თავის რახი პაწაწინა,
არხინ იცის იმის მეტმა
დაფარული მისი ბინა.
და იზრდება ჩუმად ბავშვი
მშვენიერი, მომზიბლავი,
როგორც წმინდა დემონს შვილს,
შეჰმოსია ნათლით თავი.
დახტის, ცეკვობს, ჰეპლებს დასდევს
შვეთვლა და შვეთმიანი.
სიყვარულით თვალს აჟღერებს
ღვია მისი ნალექიანი.

IV

საიდუმლო არეინ იცის,
არც სხებმა და არც თვით რახმა,
იგი, როგორც სანარეში,
დღვის გულში ჩაკვდა, ჩახმა.
ანგელოზათ იცნობენ რახს,
ანგელოზათ იცნობს თავისა;
სიყვარულით უმზერს ყველა
მშვენიერს და მომზიბლავსა.
მხოლოდ ზოგში, ზოგ რამეში
არ ჩამოჰვავს იგი სხებმა:
სხვა აქვს სახის მეტყველება,
სხვა ფერი სდევს იმის თმებსა.
ნაზი არის ისიც, მაგრამ,
როგორ სხებზე, არ ჰგავს მტრებადა:
შუტი წმინდა ზე ედნება
მის მზურაველ, ფართო მკერდას!
ცხოველ გრძობის ნაჭერსკვლები
თვალებიდან ვადმოსცევიის,
და ლიბილი სხივისანი
მის ბავებზე თორის და ლევისი.
მაგრამ ზოგჯერ, დროამომეგებ
რახს ეწვევა ფიქრი შავი,
გულს მწერავდ უწყებს ტბახს,
ძირს ეტრება მძიმეთ თავი.
მაშინ ჰჰმუნავს მისი სახე,
შუბლი ტვერად შეიკვრება
და მოლუნულ წარბებ შვა
შავი ხაზი შეიკვრება.
ანგელოზთა შორის იმას
მგებობაო არ ჰყავს იმ დროს,
მარტოდ-მარტო დაღის ღანზე
და რააკას ფიქრობს, ფიქრობს...
ცას გასტყერის დაკვირვებით,
საიდუმლოს ისმენს ზურჩილს,

და შვიმ და მოკრძალებმა
ეპარება, იპყრობს მის გულს.
დაიძინებს და ძილში ის
ხშირად ისეთ სიზმრებს ხედავს,
რომ, როდესაც გაიღვიძებს,
ღვითს მსხვედვას ევღარ ჰმედავს.
მიდის, ეძებს მუღდრო ადვილს,
ეროდება, ფართობს ყველას,
დაიოქვებს და შემომქნელს
ვევდრება ხნას და შველას.

V

ერთხელ შავი ნაპრაღის პირს
რახი იყო ვადამდვარი.
ჩანგელბულ უფსურულიდან
ამოქრინდა ცივი ქარი.
ჯგუფობით არის ქვევით;
რახს წაყურთან მისი ნახვა;
ფრთა ვაშლა... ნულა, ჩუმად
შეე ჩაეგნა, ნაპრაღს ჩაჰყავ...
მაგრამ მალე ნაპრაღიდან
ყველ მომოსა ფრთების რბევით:
რახი უჟან მოპვრინავდა,
მსტებოდა გულის რვეა.
ამოქრა დაბნედილი,
პირზე ფერი არ ეტყობა.
ის რა ნახა, რა იხილა?!
სამავლობა, სახიზრობა!
ბოროტება შხამიანი,
ჩირქი, გესლი, ცეცხლი მწველი...
მახინჯ აესულთ ქრამული
და ზარბაზი სპარტოლი!
შუმლზე ოფლი მოიწმინდა
და მოშორდა წყულ ნაპრაღს...
ქმუნვარების შავი ჩრდილი
ეფრნება სახეს გამწურალს...
შეიცვალა ფერი რახი,
თითქმის მუღამ მარტო დაღისა,
შინს და ძრწოლას აღრა გრძნობს,
რომ სტანჯავდა მას აქამდის...
დაიფიყვა, გააძვრა
ღვითს ევდრება, სამსახური;
იღვებლი ხმების ძახილს
ხარბად ისმენს მისი ყური.
ხშირად ვაკვირით ვადახუდელს.
მინახებულს თავის ტრლებს,
და ლიბილი დამცნავი,
ტრტრებს ოღნავ აუთოროლებს...
მათებრა იმას თავი
ამ სიმშვილემ, ამ სიწყნარემ,
შაქარივით ტბილმა ხმებმა,
სახებებმა მოლომარემ...

VI

მიწაზედაც იყო რახი;
მოლუნვოდა მალღ სერსა,
მინდრო-ქალებს დაჰყურებდა,
ცენობდა ყველადფერსა.
შემდეგ დაბლა ჩამოვიდა,
გაეგნებო ავლებს თვალსა...
ადამიანს ეძებს იგი,
მისი ხედა უნდა რახსა.
მის შესახებ სამოთხეში
ბევრი რამე მოესმინა,
მაგრამ, როგორც დანახა,
უნებლიეთ ვაკვირნა.
ავტოდება, ბრაზი მოსდის:
ეს რა არის? ვის ჰგავს, ვისა?
სასაცილო, უცნაური,
არც ეშვავის და არც ლევისისა!
მონა ფლიდი, ხმა ჩამქვდარი,

„ტირფონის“ ვილჟე მოსახლე თუთხმეტი სოფლის საზომომადგენელი გლეხები, რომელნიც ჩამოვიდნენ ტფილისში და გუბერნიის მარზალს წაბოყეს დახმარება, რათა სოფლები არ აყარონ.

გაცივთილი, გაიძვრა...
რაბმა პირი მიიბრუნა,
გული ზიზღმა აუძვრა.
ჭკვირობს: ნუ თუ მასზე ფიქრობს,
მისთვის იღწვის მალა ღმერთი?
ნუ თუ მისთვის ირევიან
სამოთხე და ჯოჯოხეთი?!

VII

ტახტზედა ზის შემომქმედი.
შუკი მშოსაც მადლით ცხებულს,
მის წინ მუხლი მოუყრია
ანგელოზთა წმინდა კრებულს.
სასობით გულდამტკბარნი
შესჭურებენ ცათა მკყობელს,
დღისი ლოცვად აღველებენ
მისდამი ტბილ სავალობელს.
შბოლდ რაბი არ სჩანს მათში,
მოფარებით შორს დამდვარა;
მის დადევებულ თვალთა ხედვას
წინ გაშლია ცის კაშპარა.

სიო ნელი იმის ტახზე
ნათლის სამოსს აფრიალებს,
იღვამლი ზრახვის ნისლი
გადაკვერთა ვიშრის თვალებს.
გამოიყვარა ნახი ბგერა
შეგომსა ნარნარ ხმათა,
ანგელოზთა კრებულისკენ
ნელის რბევით გაემართა.
მაგრამ ხელი ჩიქნია
და უჩანვე გამობრუნდა:
მის გაშლია ეხლა არ სურს,
ლოცვა ეხლა მას არ უნდა!
თვალთ ეღვა დაიჭირა,
ყური მოჰყრა შორით ტუბის,—
შევავე ცეცხლს შეშვებას
გამოუდნოს სულის წუხილს!
მიიხედა, მიიხედა
და გაშლია მძლავრი ფრთები,—
ცეცხლის ხახი ყვილიად ეღვას
ცის ლორჯე მყერდზე განავლები!
მიჭერენს რაბი, მის შეყვრებენს
მოკილედ ვარსკვლავთ კრება,
წაბზ შეკრული, მედიდურათა
აქეთ-იქით იზიზრება.

იზიზრება ისე, თითქმის
იმის ფართო შავ თვალებში
სამოთხე და ჯოჯოხეთი
გათქვეველან ერთმანეთში!

VIII

ეს, იმის წინ რომ მისცურავს,
მარბიხა პირფითელი...
მისწვდა რაბი და მძლავრად მას
გაუქნია, გაჭრა ხელი...
და მარბი დაბზილდა,
ღვითი დადებულს ასცდა გზასა,
როგორც ბურთი გატყორცნილი,
ჩაივტა უფსკრულ ცასა...
მიპქრის, მიპქრის წინ მარბი,
გარს ედება ცეცხლის ალი,
და უეცრად შორს სიყარცში
ღვდა-მიწას მოჰყრა თვალი!
მთლად ცახცახმა აიტანა,
აუღლდა ბრაზით გული,
ღრო წასული მოავიზდა
განუხლდა ძველი წყლული!
ეს არ იყო, ეს მაცდური,
რომ სტანჯავდა შორით მასა?
სიკლ-ისიკის რომ აყრდა
მის მუდარა ვედრებასა?!

არ შეიარჩენს უეფდებულ
სიყვარულის სისხლის კრებულს,
და მასთვის გაეცმასაც
თი სწორად ეხლა შესცდებ...
მიაშურა, მიწაც მოჰქრის
სქელი ნისლით დაბურული,
შბოლდ გული კი მოუშინს,
მშვენიერი, მწვანე გული...
სიყვარული სდივავს მარბის,
მარბის ახრბობს შურის გება,
და ჰა, ავტ რაკივითვის
შესაფერა წაბი ღვება...
ამოვირდა ქარიშხალი,
ღრუბლებისა ასტვდა ღელვა...
შხარბზარ ბურთებ შორის
მოკილულად დაჰქრის ელვა...
ღვდა-მიწას თავებულ ცასხს,
წითელ მარბის მისდის ფერი...
სანატრულ მკერდს გასაჰბად
მოუღირა შუბის წვერი!...

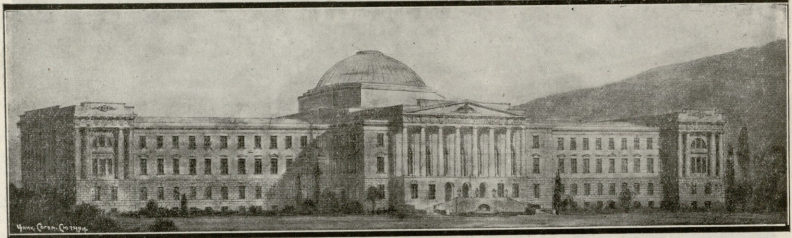
და შეასკნენ ერთმანეთსა!...
საზარელი იყო კვნესა!...
ცის უფსკრული ვეღარ იტყეს
ზე ავარდნილ წითელ მტვერსა!...
შუბს მიაწვდა ცეცხლის ზვირთა,
გადასჭვა ღვეფთა მთვარე!
მეტეოთა გებმა სტყვეამ
ცა დაგლიჯა მოუღვარე!...

IX

და სდვას რაბი რისხვით სავეს
ცეცხლის აღში გაბეველი,
გულს ხელები დამოქვლია,
შუბსცახებს მას სხეული.
გადასწია თავი უკან,
წინ გასწვდა ცალი ხელი,
და, ვით გრავიზება, ცას შივლი,
ბზა იბისი მირბანებელი...
და ბურუსი აბარ ღელავს,
ცეცხლის აღნი ჰწელიდებან,
მეტეორნი დარაზნულნი
გაქაქავითი მისენ ჰობიან.
თეთრი ნისლი ყოველ მხრიდან
მის გარშემო იჭირებდა,
მძინედ ღელავს, აღის-დაღის,
მაგორება და იტმშება...
X

ბრწყინავს, ეღვას, იღივება
ცის გუმბათი ღურჯი ფერის
და მამყენას ახლად შობილს
გაკვირვებით თავს დასცქერის.
მაოლ სერზე მოსჩინს რაბი,
დიდებულ სანახავი:
თვალის მომჭრელ შარავანდდს
შეუბნავს მისი თავი!
სდვას უბრავდა... და მერე ძირს
დაიბარა რაბი ნელა,
სქელი თიხა აიღო მან
და დაუწყო ხელში ზელა...
და რაღვად მანქანებით
საკვირვლო ქანდაკება
მის ბრწყინვალე თითებ შორის
ნელა-ნელა იზადება...
დაასრულა, ბავე გახსნა
მის დიდილით მოჭარგული,
ზე სწილია და მკვდარ თიხას
შთაუბრა თვისი სული!—

კ. ჭიჭინაძე

ტფილისის საპოლიტენიკუმო შენობის გეგმა.

ს ა კ რ ე ნ ი ღ ა ნ

ვინ იცის, მტკვარო, რას ბუტბუტავა, ვისთვის
რას იტყვი...
მრავალ დროეობს მოწამე ხარ, მაგრამ
ხარ უტყვი...

5. ბარათაშვილი.

ბნელა... უკუნეთა.

ცა ღრუბლებით შეგარვნილა...

ნარიყალსა და შურის ციხის თავები ჩაუქინდრათ... ივონებენ
წარსულს და სახე ჩამოსტრიოთ.

ქვეით „ნელად მოლეღას მოდუნენ მტკვარი ანკარა“.

..... დაბერებულ, ხავემოცდებულ კალარა მეტების კედლებს
ვევრდებს ჰმანს, თავს ვეღება, ემბატბილება და იალერსება წარ-
სულის დიდებას, ძველს საშვილისშვილოს, სამავალითოს...

ველურტულება, ედუნება, ამბავს მოუთხოროს, რალაცას
სწუხს, სტირის, გულშეწუხებული ჰშორდება და გზას მიჰყვება...

ცივი კედელი სდუნს... ხმის ვერ იღებს...

—უტყვი მტკვარის დუნში თავისებური ლაპარაკია.

მოწამე წარსულის, უკვდავი მემატთანე გაუგებარ ენაზე მოგ-
ვითხრობს დიდებას ქართველ გმირთა, აწიოკებას საქართველოსა და
შწაე დღეებს...

გვითთებს ნაპირებისკენ:—შეხედე, ქართველთა სისხლი რო-
გორ მილაღულა ნაპირებზეო,—და მოგვითხრობს მათ თავგადასა-
ვალს!

არვინ ჰყავს გამგონე და ეს უოსებს გულს: არვის ენის მისი
ხმა, სხვა დრო დამდგარა და ეს უმატებს წულუბზე წულულს, უშ-
ფოთებს სულს, აბრაზებს და გულმოკლული შწარედ ჰკენისის.

— პატარა კახი,—თავდაღებულნი ერეკლე... მცირე რიცხვიან
ლაშქრით მტერს რომ ეკვითა... ორიბივით რომ დასტრიალებდა
ბრძოლის ველს...

— ნარიყალს ციხე, სადაც ლაღაღით გულშეწუხებული მივედ
შწარე ცრემლებს აფუქვეს...

— მეტები,—ეს დიდებული სიმაგრე... შურის ციხე, ნარიყალა
დღეს გავერანებულნი, ნანგრევენი,—უტყვად მეტყველნი შწარე დღე-
ების... დუნუნებს მტკვარი... ირველი ბნელა.

— შხხ... უბრავს ქარი, თითქო რისხდება, შწავლას მტკვარის
ტბილ დუნუნე...

— პატარა კახი,—თავდა... იმეორებს მტკვარი, მაგრამ ეკეთე-
ბა ქარი და დუნუნს აუყვეტინებს...

— ალა-მამაღ-ხანი... ქართლის დარბ... კვლავ იწყებს.

— შხხ... შხხ... მძაფრობს ქარი, ზვირთებს ზვირთებზე აფგო-
რებს და ნაპირზე მიაჩქის.

შავად შეგარვნილი მეტები მუწუხარედ დაჰყურებს თავს, თით
ქო ეუნება:—მესმის, ძოძობლა, მესმის შინი ტბილი ელურტულია
მაგრამ ვინ ჰუტრობს შენს ხმას?... გაჰქრა ის დრო, როცა ქართველ
გმირთა ამავე გულს აფოთავანება... ყველაფერი გაყინულა...

— დიაღ, დიაღ!—შემოსხმის ნარიყალს ნანგრევი თავის
ძობილს,—სულ სხვა დრო დადგა...

მტკვარი შეწუხდა, აშქარად ისმის მის დუნუნში: „არვის აფრ-
თოვანებს?... სულ სხვა დადგა?... წყელომც იყოს ასეთი დრო“.

აქვითინდება, შწარედ ატირდება და გულის მკვლელი დუნუნ-
ით, ელურტულ-ელურტული მიიკლანება კრწანისისკენ...

იქნება იქ, სისხლით შეღებილ ველზე მიწის აიოვის მსმენე-
ლი...

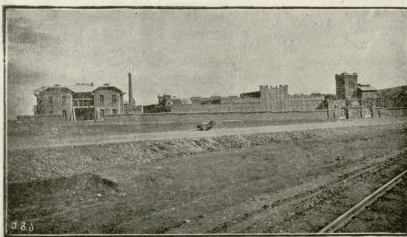
ირველი ბნელა... უკუნეთა...

ქარი ჰჭრის, შფოთავს, შწარედ ღრიალებს...

ველ-მინდორიც მიღუნებულა, თითქო შიშობს გულზე მოწვენილ
გმირთ გაევიძებას...

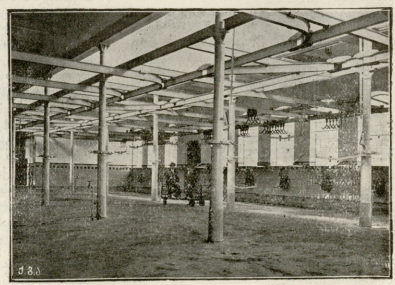
პლები.

სასაკლავო ახალი შენობის კურთხევის გამო

შ.გ.ა

სასაკლავო ახალი შენობა.

შ.გ.ა

მხვილევზა ხაქონის დასაკლავი განყოფილება.